

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών Εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισσαβώνας: Προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας μέσω της εκπαίδευσης και της μάθησης

COM(2006) 33 τελικό

(2006/C 309/23)

Στις 5 Απριλίου 2005, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω ανακοίνωση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις και δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκαν οι προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 2 Ιουνίου 2006 με εισηγήτρια την **κα Ingrid Jerneck**.

Κατά την 48^η σύνοδο ολομέλειάς της, της 5ης και 6ης Ιουλίου 2006 (συνεδρίαση της 6^{ης} Ιουλίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με ψήφους 122 υπέρ, 16 κατά και 10 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Κύρια σημεία της θέσης της ΕΟΚΕ

Επιχειρηματικότητα είναι η ικανότητα ενός ατόμου να μετατρέπει τις ιδέες σε δράση. Η κατάρτιση σε θέματα επιχειρηματικότητας προωθεί την καινοτομία, τη δημιουργικότητα και την αυτοπεποίθηση. Για την προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας μέσω της εκπαίδευσης και της μάθησης, χρειάζονται τα εξής:

- επιλογή της κατάλληλης στιγμής για την ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος,
- συμπερίληψη συμπληρωματικών προγραμμάτων επιχειρηματικότητας στο εθνικό πρόγραμμα σπουδών, από το δημοτικό σχολείο έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση,
- θετική και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ σχολείων/πανεπιστημίων και επιχειρήσεων,
- συμμετοχή των εκπαιδευτικών και για λόγους προσωπικής τους ανάπτυξης,
- κατάρτιση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την επιχειρηματικότητα με τη συμμετοχή εργοδοτών και μισθωτών,
- ισχυρή συμμετοχή και παρουσία της κοινωνίας των πολιτών στη μαθησιακή διαδικασία,
- συνεκτίμηση της σημασίας των γυναικών επιχειρηματιών στα σχολεία, με σκοπό την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ ανδρών και γυναικών,
- ισότιμη προώθηση της επιχειρηματικότητας και στα άτομα με αναπηρίες,
- σημασία της ανταλλαγής καλύτερων πρακτικών και παρακολούθηση της προόδου με τις ετήσιες διασκέψεις απολογισμού που οργανώνει η Επιτροπή,
- σημασία των μέσων επικοινωνίας και της εικόνας που προβάλλουν για τις επιχειρήσεις,
- χρήση μιας «επιχειρηματικής κλίμακας» σύμφωνα με ένα από τα πιθανά πρότυπα που ακολουθούν τα κράτη μέλη,
- σημασία της δημιουργίας ενιαίων θυρίδων για τη διευκόλυνση της σύστασης επιχειρήσεων,
- δρομολόγηση ενός Ευρωπαϊκού Έτους επιχειρηματικότητας κατόπιν πρότασης της Επιτροπής,
- η επιχειρηματική νοοτροπία στην κατάρτιση και στην εκπαίδευση μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην παρουσίαση της Ευρώπης και στην προσέγγισή της με τους πολίτες της.

1. Κύρια σημεία του εγγράφου της Επιτροπής

1.1 Τον Φεβρουάριο του 2005, η Επιτροπή πρότεινε ένα νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισσαβώνας, με την επικέντρωση των προσπαθειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε δύο κύριους στόχους: στην επίτευξη ισχυρότερης, βιώσιμης ανάπτυξης και στη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας. Η νέα εταιρική σχέση για την ανάπτυξη και την απασχόληση υπογραμμίζει τη σημασία της προώθησης της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας καλύτερου περιβάλλοντος για τις ΜΜΕ.

1.2 Είναι αναγκαία η δημιουργία ευνοϊκότερου κοινωνικού κλίματος για την επιχειρηματικότητα, με βάση μια ολοκληρωμένη πολιτική που δεν θα αποσκοπεί μόνο στην αλλαγή της νοοτροπίας, αλλά και στη βελτίωση των δεξιοτήτων των Ευρωπαίων και στην εξάλειψη των εμποδίων για τη σύσταση, τη μεταβίβαση και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων.

1.3 Η επιχειρηματικότητα αποτελεί θεμελιώδη ικανότητα για την ανάπτυξη, την απασχόληση και την προσωπική ολοκλήρωση. Επομένως, αν και αναγνωρίζεται ότι η επιχειρηματική ικανότητα πρέπει να αποκτάται μέσω της δια βίου μάθησης, η ανακοίνωση επικεντρώνεται στην εκπαίδευση από το δημοτικό έως το πανεπιστήμιο, περιλαμβάνοντας και την επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (αρχική επαγγελματική εκπαίδευση) και τα τεχνολογικά ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

1.4 Μέχρι σήμερα, η επίσημη εκπαίδευση στην Ευρώπη δεν οδηγούσε στην επιχειρηματικότητα και στην αυτοαπασχόληση και παρόλο που έχουν δρομολογηθεί πολλές πρωτοβουλίες για την εκπαίδευση σχετικά με την επιχειρηματικότητα, αυτές δεν εντάσσονται πάντα σε ένα συνεκτικό πλαίσιο. Οι προτάσεις της Επιτροπής, οι οποίες βασίζονται στα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν και στα θετικά παραδείγματα, επιδιώκουν να συμβάλουν στη διαμόρφωση συστηματικότερων προσεγγίσεων ως προς την εκπαίδευση σχετικά με την επιχειρηματικότητα και να αυξήσουν το ρόλο της εκπαίδευσης στη δημιουργία επιχειρηματικής νοοτροπίας στις κοινωνίες της Ευρώπης. Τα περισσότερα μέτρα πρέπει να ληφθούν σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο.

1.5 Η ανακοίνωση θα χρησιμεύσει ως σημείο αναφοράς για την επανεξέταση της προόδου στην ανάπτυξη πολιτικών, ιδίως μέσω των εκθέσεων της Λισσαβώνας τις οποίες θα υποβάλουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση.

2. Γενικές Παρατηρήσεις της ΕΟΚΕ

2.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόταση της Επιτροπής. Θεμελιώδους σημασίας είναι η αύξηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας προκειμένου να ενισχυθεί η οικονομική ανάπτυξη και να διατηρηθεί με επιτυχία το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο και για να επιτύχει η στρατηγική της Λισσαβώνας, η αύξηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας προκειμένου να ενισχυθεί η οικονομική ανάπτυξη και να διατηρηθεί με επιτυχία το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο και για να επιτύχει η στρατηγική της Λισσαβώνας. Η Ευρώπη χρειάζεται περισσότερους επιχειρηματίες που να διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα έτσι ώστε να ανταγωνίζονται με επιτυχία στις αγορές. Ωστόσο, όπως αναγνωρίζεται και η Επιτροπή, τα οφέλη της εκπαίδευσης σε θέματα επιχειρηματικότητας δεν περιορίζονται σε περισσότερες νεοσύστατες επιχειρήσεις, καινοτόμες επιχειρήσεις και δημιουργία θέσεων εργασίας. Η επιχειρηματική νοοτροπία πρέπει να εκλαμβάνεται τόσο ως ένα βασικό προσόν και μια ευκαιρία σταδιοδρομίας, όσο και ως ένα ουσιαστικό μέρος της προσωπικής ανάπτυξης. Η νοοτροπία αυτή ενισχύει τη δημιουργικότητα, την καινοτομία και την αυτοπεποίθηση, αναπτύσσει ένα πνεύμα πρωτοβουλίας και βοηθάει τα άτομα να διαχειρίζονται την αποτυχία. Το ζήτημα είναι να μεταδοθεί μια επιχειρηματική νοοτροπία και όχι απλά να δοθούν μαθήματα για το πώς γίνεται κανείς επιχειρηματίας. Η εκπαίδευση όσον αφορά την επιχειρηματικότητα μπορεί να βοηθήσει τους εργαζομένους στο να γνωρίζουν το πλαίσιο της εργασίας τους και να είναι ικανοί να αξιοποιούν τις ευκαιρίες. Η επιχειρηματικότητα είναι η ικανότητα ενός ατόμου να μετατρέψει τις ιδέες σε δράση⁽¹⁾.

2.2 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την άποψη ότι μια αλλαγή νοοτροπίας και στάσης είναι αποφασιστική για την αύξηση των δεικτών επιχειρηματικότητας και θεωρεί ότι τούτο πρέπει να ξεκινάει σε νεαρή ηλικία. Η επιχειρηματική νοοτροπία πρέπει να εκλαμβάνεται και ως μια διαδικασία δια βίου μάθησης που ξεκινά στο δημοτικό σχολείο. Σ' αυτό αναπτύσσονται ορισμένες ιδιαίτερες επιχειρηματικές ικανότητες πέραν των γενικών εγκυκλοπαιδικών γνώσεων που αποκτώνται στο πλαίσιο της επίσημης εκπαίδευσης — με τον τρόπο αυτό ενθαρρύνεται η δημιουργικότητα και η προορατική στάση που αξιάνει τη θέληση για ανακάλυψη, μάθηση, κ.τ.λ. Αυτή μπορεί να προσφέρει αυξημένη ελαστικότητα σε διάφορα στάδια της ζωής του ατόμου, συμβάλλοντας στον ευκολότερο συνδυασμό επαγγελματικού και προσωπικού βίου για τους άνδρες και τις γυναίκες. Επίσης, πρέπει να ληφθεί υπόψη ο ρόλος των οικογενειών και η στάση τους έναντι της επιχειρηματικότητας.

2.3 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τα συμπεράσματα του Εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου⁽²⁾. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει την ανάγκη δημιουργίας ενός γενικότερου θετικού επιχειρηματικού κλίματος και καλεί τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τα αντίστοιχα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης και κατάρτισης στην επιχειρηματικότητα. Στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων και στις συνεπόμενες εκδόσεις θα πρέπει να αναφέρονται σαφώς τα μέτρα για τη βελτίωση επιχειρηματικού κλίματος για τις ΜΜΕ, κάθε είδους και μεγέθους, και να

(1) COM(2005)548 — Πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη δια βίου μάθηση

(2) Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 23/24 Μαρτίου 2006 — Συμπεράσματα της Προεδρίας

ενθαρρύνονται περισσότερα άτομα, ειδικότερα γυναίκες και νέοι, να γίνουν επιχειρηματίες.

2.4 Η ΕΟΚΕ εκτιμά την πρόταση όσον αφορά τη δημιουργία ενιαίων θυρίδων για την ταχεία και απλοποιημένη σύσταση επιχειρήσεων. Τούτο είναι σημαντικό για την γενικότερη ανάπτυξη και τη δημιουργία απασχόλησης. Ωστόσο, όπως έχει ήδη δηλώσει η ΕΟΚΕ, τα εμπόδια στην επιχειρηματικότητα πριν και μετά τη διαδικασία σύστασης είναι πολύ πιο σημαντικά από ό,τι πιστεύεται. Η εμμονή στην ταχεία διαδικασία καταχώρησης των εταιρειών δύναται να περιορίσει ακούσια την περίοδο που απαιτείται για έρευνα, σχεδιασμό, απόκτηση ικανοτήτων και συνολική αξιολόγηση, προτού ο επιχειρηματίας ξεκινήσει ένα νέο επιχειρηματικό εγχείρημα⁽³⁾. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι το ζήτημα αφορά όχι μόνο τη σύσταση αλλά και τη μεταφορά επιχειρήσεων.

2.5 Σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ αναλύθηκαν τα κανονιστικά, φορολογικά και χρηματοοικονομικά ζητήματα που επηρεάζουν την επιχειρηματικότητα⁽⁴⁾.

2.6 Αν και η ΕΟΚΕ στηρίζει και επικροτεί τις προτάσεις και τις συστάσεις της ανακοίνωσης, επιθυμεί να προβεί στις ακόλουθες παρατηρήσεις.

3. Ειδικές παρατηρήσεις της ΕΟΚΕ

3.1 Επιχειρηματική νοοτροπία στην εκπαίδευση

3.1.1 Η απόκτηση επιχειρηματικής νοοτροπίας είναι μια διαδικασία δια βίου μάθησης που χρειάζεται να αρχίσει σε νεαρή ηλικία και να ξετυλιγεται σαν νήμα σε όλο το σύστημα της εκπαίδευσης. Η πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση πρέπει να προσφέρουν καλύτερες βάσεις για την απόκτηση ικανοτήτων και δεξιοτήτων που θα επιτρέψουν αργότερα την ανάπτυξη της αυτονομίας και του επιχειρηματικού πνεύματος. Η εμπειριστατωμένη και ποιοτική επίσημη εκπαίδευση θα ανοίξει στη συνέχεια το δρόμο για μια αποτελεσματική εξειδικευμένη επιχειρηματική κατάρτιση. Μια πρόσφατη έρευνα⁽⁵⁾ έδειξε ότι τα προγράμματα κατάρτισης στην επιχειρηματικότητα διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην ενθάρρυνση των νέων προκειμένου να ξετάσουν την αυτοαπασόλωση ως δυνατότητα μελλοντικής σταδιοδρομίας. Τα προγράμματα αυτά έχουν επίσης δείξει ότι βελτιώνουν τις ικανότητες των σπουδαστών στην επίλυση προβλημάτων, ότι αναπτύσσουν την αυτοπεποίθηση και ότι διδάσκουν την αξία της συνεργασίας και της ομαδικής δουλειάς. Η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα συνεπάγεται την ενεργό συμμετοχή και όχι την παθητική απορρόφηση γνώσεων. Μια μελέτη του Πανεπιστημίου του Lund⁽⁶⁾ δείχνει ότι οι επιχειρηματικές ικανότητες μπορούν να αποκτηθούν κυρίως με την επαγγελματική πείρα και πρακτική και όχι μόνο από την επίσημη εκπαίδευση.

3.1.2 Η ανάπτυξη της επιχειρηματικής νοοτροπίας είναι σημαντική τόσο στη γενική όσο και στην επαγγελματική δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς επίσης μπορεί να έχει πρόσθετες θετικές επιπτώσεις, συμβάλλοντας στην αύξηση του

(3) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα: «Πράσινη Βίβλος για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη» (Εισηγητής: ο κ. Ben BUTTERS) — (EE C 10, σελ. 58, της 14.1.2004).

(4) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα: «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Πρόγραμμα δράσης: Η ευρωπαϊκή ατζέντα για την επιχειρηματικότητα» (Εισηγητής: ο κ. Ben BUTTERS) CESE 1198/2004, (EE C 74, 23.03.2005, σελ. 1) και Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα: «Πράσινη Βίβλος για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη» (Εισηγητής: ο κ. Ben BUTTERS) (EE C 10, 14.01.2004, σελ. 58).

(5) Enterprise 2010 the next generation, survey from Junior Achievement Young Enterprise, September 2005

(6) «Entrepreneurship, Career Experience and Learning — Developing our Understanding of Entrepreneurship as an Experiential Learning Process» dissertation by Diamanto Politis 2005, School of Economics and Management, Lund University.

ενδιαφέροντος σε διάφορες μορφές εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι υπάρχουν διάφορες μορφές επιχειρηματικής παιδείας που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την κατάρτιση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

3.1.3 Το κείμενο ζήτημα είναι, μεταξύ άλλων, η ανάπτυξη συγκεκριμένων και επίκαιρων επαφών μεταξύ σχολείων, επιχειρήσεων, κυβέρνησης, αρμόδιων αρχών και τοπικών κοινοτήτων. Οι εκπαιδευτικοί φορείς και οι επιχειρηματίες οφείλουν να συνεργάζονται για την διαμόρφωση της καλύτερης δυνατής εκπαίδευσης. Οι εργοδότες και οι εργαζόμενοι πρέπει να προβάλλονται και να συμμετέχουν με τον κατάλληλο τρόπο στην εκπαίδευση. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή ότι πρέπει να δηλώνεται σαφώς η σημασία της επιχειρηματικότητας και να αποτελεί φυσικό τμήμα των προγραμμάτων σπουδών. Επίσης, πρέπει να συνοδεύεται από τα κατάλληλα μέτρα εφαρμογής. Ο οριζόντιος χαρακτήρας της επιχειρηματικότητας απαιτεί στενή συνεργασία μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων υπουργείων (εκπαίδευσης, βιομηχανίας, οικονομίας), προκειμένου να διασφαλιστεί μια συντονισμένη προσέγγιση.

3.1.4 Στήριξη θα πρέπει να δοθεί σε διάφορες εθνικές και τοπικές πρωτοβουλίες καθώς και στην ανταλλαγή ορθών πρακτικών. Επίσης θα πρέπει να υπάρξει διαβούλευση με την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών (συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, των οργανώσεων των οικογενειών κ.τ.λ.).

3.1.5 Στις διεργασίες αυτές, θα πρέπει να δοθεί πλήρης στήριξη και στους εκπαιδευτικούς. Τούτοι πρέπει να συνειδητοποιήσουν επαρκώς τα οφέλη της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα και να ενημερωθούν για τους τρόπους με τους οποίους τέτοια προγράμματα μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή, ήδη από το δημοτικό σχολείο. Στο πλαίσιο αυτό, είναι ουσιαστικό να διαθέτουν τα σχολεία όχι μόνο τους απαραίτητους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους αλλά και επαρκή περιθώρια ανεξαρτησίας προκειμένου να υλοποιήσουν τόσο αυτήν, όσο και άλλες αποστολές που τους ανατίθενται. Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να κατανοήσουν ότι η ολοκληρωμένη εκπαίδευση των μαθητών τους πρέπει να περιλαμβάνει στοιχεία αυτονομίας, περιέργειας και κριτικού πνεύματος, τα οποία να παρακινούν και να αναπτύσσουν μια επιχειρηματική ικανότητα. Για το λόγο αυτό, πρέπει να δοθεί στήριξη στους εκπαιδευτικούς, έχοντας συνείδηση ότι η κατάρτιση αυτή μπορεί να συμβάλει και στην προσωπική ανάπτυξη.

3.1.6 Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της διότι στην ανακοίνωση δεν εξετάζεται περαιτέρω η γυναικεία προοπτική, παρά το γεγονός ότι υπάρχει σχετική μεία στην εισαγωγή. Το ποσοστό των κοριτσιών που συμμετέχουν σε μικροεπιχειρηματικές δραστηριότητες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είναι το ίδιο με εκείνο των αγοριών ή ακόμη υψηλότερο σε ορισμένες χώρες. Παρά το γεγονός αυτό, διάφορες έρευνες δείχνουν ότι οι άνδρες συστήνουν και είναι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων συχνότερα και διαθέτουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση όσον αφορά τις επιχειρηματικές τους ικανότητες⁽⁷⁾. Το φαινόμενο αυτό χρειάζεται να εξεταστεί περαιτέρω και αφορά το εκπαιδευτικό σύστημα γενικότερα.

3.1.7 Οι δυνατότητες να γίνει κανείς επιχειρηματίας πρέπει να είναι οι ίδιες για τα άτομα με αναπηρίες ή χωρίς αναπηρίες. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση στην επιχειρηματικότητα πρέπει να το λαμβάνουν αυτό υπόψη και να παρέχουν την κατάλληλη στήριξη στα ενδιαφερόμενα άτομα. Στις διεργασίες αυτές θα πρέπει να συμμετέχουν και οι αρμόδιες οργανώσεις ατόμων με αναπηρίες σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

(7) Global Entrepreneurship Monitor, 2005 Executive report

3.2 Διάδοση των καλύτερων πρακτικών και συνέχεια που πρέπει να δοθεί

3.2.1 Η ανακοίνωση της Επιτροπής εντοπίζει και συγκεντρώνει τι έχει ήδη επιτευχθεί με βάση τις καλύτερες πρακτικές. Πλέον, οι προσπάθειες πρέπει να επικεντρωθούν στην περαιτέρω εφαρμογή και διάδοση των πορισμάτων, προτάσεων και συστάσεων.

3.3 Διάδοση των καλύτερων πρακτικών

3.3.1 Η ΕΟΚΕ γνωρίζει ότι υπάρχει τεράστιο απόθεμα καλών παραδειγμάτων στα κράτη μέλη όσον αφορά εκπαιδευτικά προγράμματα στα οποία έχουν προστεθεί θέματα και δραστηριότητες με στόχο την ανάπτυξη των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την άσκηση μελλοντικής επιχειρηματικής δραστηριότητας και επιθυμεί να προσθέσει ένα ακόμη παράδειγμα σε εκείνα που αναφέρει ήδη η ανακοίνωση. Τόσο οι δημόσιες αρχές όσο και οι ιδιωτικοί φορείς συμμετέχουν στην κατάρτιση για την επιχειρηματικότητα. Πρέπει να ελεγχθεί η αποτελεσματικότητα των σχεδίων αυτού του τύπου καθώς και εάν μπορούν να εφαρμοστούν γενικότερα σύμφωνα με το πρότυπο που αποκαλείται «Επιχειρηματική κλίμακα»⁽⁸⁾. Το πρότυπο αυτό με διάφορα στάδια από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση έως το επίπεδο της έρευνας, έχει αποδειχθεί ως ένας επιτυχής τρόπος για την εισαγωγή της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα σε πρώιμο στάδιο στη ζωή ενός ατόμου και στην συνέχισή της στα επόμενα στάδια της εκπαίδευσης.

- «Εξυπνες ιδέες» από μαθητές 7 ετών οδηγούν σε απλές και πρακτικές καινοτομίες,
- σε ηλικία 15 ετών, οι μαθητές ενημερώνονται και συμμετέχουν ενεργά στα σχολεία από επιχειρήσεις, φορείς και αρχές,
- σε ηλικία 18 ετών, είναι πλέον νέοι επιχειρηματίες και ξεκινούν μικροεπιχειρήσεις,
- ανώτατη εκπαίδευση: ειδικευμένες σχολές και προγράμματα για την επιχειρηματικότητα.

3.3.2 Σημαντική είναι η σύσταση ενός φόρουμ καλύτερων πρακτικών. Οι πρωτοβουλίες που έχουν ήδη αναληφθεί για τον εντοπισμό και την ανταλλαγή καλών πρακτικών, πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω στα κράτη μέλη και η Επιτροπή να κατέχει το συντονιστικό ρόλο. Σημαντικό ρόλο σε αυτό διαδραματίζουν και οι ετήσιες διασκέψεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χάρτη για τις μικρές επιχειρήσεις. Επίσης, η ΕΟΚΕ προσβλέπει με ανυπομονησία στη διάσκεψη που θα διοργανώσει η Επιτροπή το φθινόπωρο του 2006 ως συνέχεια της ανακοίνωσης για την προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας. Η ΕΟΚΕ ζητά να συμμετάσχουν στη διάσκεψη αυτή όλοι οι αρμόδιοι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς και προτείνει να εισαχθούν ως μελέτη περιπτώσεων διάφορα πρότυπα, π.χ. η «Επιχειρηματική κλίμακα». Στο φόρουμ αυτό, είναι σημαντικό να εξεταστούν τα επιτυχημένα πρότυπα που μπορούν να διευκολύνουν ήδη από το δημοτικό σχολείο τη δημιουργία προϋποθέσεων (νοοτροπιών, προσωπικοτήτων) γενεσιουργών μελλοντικών επιχειρηματικών ικανοτήτων και τα οποία μπορούν να διαμορφωθούν ώστε να ταιριάζουν με τα εθνικά κριτήρια και προγράμματα σπουδών άλλων κρατών μελών. Η ΕΟΚΕ προτείνει επίσης να πραγματοποιείται αυτό το είδος διάσκεψης απολογισμού σε ετήσια βάση προκειμένου να αξιολογείται η εφαρμογή των συστάσεων της Επιτροπής.

(8) Πρωτοπαρουσιάστηκε από την Σουηδική Συνομοσπονδία Επιχειρήσεων

3.3.3 Η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της, προβαίνει σε συγκρίσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου οι επιχειρηματικές δραστηριότητες ενθαρρύνονται περισσότερο απ' ό,τι στην Ευρώπη. Σε προηγούμενη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ αναφέρεται ότι, σε σύγκριση με τις Ηνωμένες Πολιτείες, αναλογικά λιγότεροι Ευρωπαίοι εμπλέκονται σε επιχειρήσεις σε φάση εκκίνησης και σημαντικά περισσότεροι προτιμούν το καθεστώς του μισθωτού υπαλλήλου από εκείνο του αυτοαπασχολούμενου. Πολλοί παρατηρητές πιστεύουν ότι το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο αποτελεί μία από τις κύριες αιτίες που οι περισσότεροι άνθρωποι στην Ευρώπη προτιμούν το καθεστώς του μισθωτού. Θα πρέπει να εξετασθούν περαιτέρω τα κάτωθι: α) εάν τα στοιχεία αυτά καθ'αυτά επαρκούν για τη συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της κοινοτικής δραστηριότητας στα κράτη μέλη και σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο, β) οι συνέπειες αυτής της προτίμησης για το καθεστώς του μισθωτού από εκείνο του αυτοαπασχολούμενου, γ) εάν συνδέεται άμεσα με την έλλειψη επιχειρηματικού δυναμισμού στην Ευρώπη και δ) εάν οι λύσεις είναι αποδεκτές από την ευρωπαϊκή κοινωνία⁽⁹⁾.

3.3.4 Η επιχειρηματικότητα είναι σημαντική για το σύνολο της κοινωνίας. Προκειμένου να υπάρξει εντονότερη και καλύτερη συνειδητοποίηση της καλλιέργειας στην επιχειρηματική σκέψη καθώς και κατανόηση της σημασίας της επιχειρηματικότητας για τη συνολική ανάπτυξη μιας χώρας, η ΕΟΚΕ προτείνει να κηρυχθεί το 2009, Ευρωπαϊκό Έτος για την επιχειρηματικότητα. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η ενδιάμεση αναθεώρηση διαφορών σχετικών κοινοτικών προγραμμάτων θα πραγματοποιηθεί το 2010. Είναι απαραίτητο να διαμορφωθεί μια θετική στάση του κοινού έναντι της επιχειρηματικότητας. Το Έτος θα παράσχει την ευκαιρία παγίωσης και ενίσχυσης των υφιστάμενων ανταλλαγών καλύτερων πρακτικών. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Έτος για την επιχειρηματικότητα μπορεί να συμβάλει στην παρουσίαση της Ευρώπης στους πολίτες της και στην προσέγγισή της με αυτούς.

3.3.5 Όπως έχει ήδη υπογραμμίσει η ΕΟΚΕ, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στη μετάδοση του επιχειρηματικού πνεύματος και στην κατανόηση της επιχείρησης και της λειτουργίας της. Ωστόσο, δίνεται υπερβολική έμφαση στις μεγάλες επιχειρήσεις και τις πολυεθνικές. Πρέπει να χαραχθούν στρατηγικές που να τονίζουν το ρόλο του επιχειρηματία, ώστε να

προβάλλεται μια θετική εικόνα των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, των εξειδικευμένων επαγγελματιών, των υπηρεσιών και των παραδοσιακών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων⁽¹⁰⁾.

3.4 Συνέχεια που πρέπει να δοθεί

3.4.1 Δεδομένου ότι η εκπαίδευση και η κατάρτιση αποτελούν τομείς αρμοδιότητας των κρατών μελών, το ζήτημα της παρακολούθησης και της εφαρμογής κατέχουν καίρια σημασία. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι οι προηγούμενες εκθέσεις αξιολόγησης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χάρτη για τις μικρές επιχειρήσεις, αντικαθίστανται από γενικές εκθέσεις που αποτελούν τμήμα της στρατηγικής της Λισαβώνας (Ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση, κατευθυντήρια γραμμή αριθ. 15). Ωστόσο, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι μπορούν να θεσπιστούν εθνικοί πίνακες αποτελεσμάτων. Η Επιτροπή οφείλει να προσδιορίσει ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους για την αξιολόγηση της προόδου κατά τρόπο αποτελεσματικό και μακροπρόθεσμο, σεβόμενη ταυτόχρονα την αρχή της επικουρικότητας και τις ιδιαιτερότητες κάθε χώρας. Ακόμη, αξιολογες είναι οι προτάσεις που διατυπώνονται στην τελική έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων «Εκπαίδευση για την επιχειρηματικότητα»⁽¹¹⁾.

3.4.2 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι τα διάφορα κοινοτικά προγράμματα κατάρτισης οφείλουν να συμβάλουν οικονομικά στις προσπάθειες ενίσχυσης του επιχειρηματικού πνεύματος και, συγκεκριμένα, τα προγράμματα Erasmus και Leonardo, τα Διαδρωτικά Ταμεία, ιδίως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το μελλοντικό πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας και Καινοτομίας (CIP). Ωστόσο, δεν φαίνεται ότι αυτές οι δυνατότητες στήριξης είναι συντονισμένες. Απαιτείται λοιπόν μια συνεκτική κοινοτική στρατηγική για την ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος. Θα πρέπει να προσδιοριστούν σαφώς οι μέθοδοι και η χρηματοδότηση και να ενημερωθούν τα ενδιαφερόμενα μέρη σε όλα τα επίπεδα σχετικά με τις διάφορες δυνατότητες εξασφάλισης κοινοτικής χρηματοδότησης.

3.4.3 Η ΕΟΚΕ προτίθεται να παρακολουθήσει τις δράσεις προτεραιότητας που θα αναλάβει η Φινλανδική Προεδρία, προκειμένου να απελευθερώσει το επιχειρηματικό δυναμικό, όπως έχει ζητήσει και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο⁽¹²⁾.

Βρυξέλλες, 6 Ιουλίου 2006

Η Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Anne-Marie SIGMUND

⁽⁹⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα: «Πράσινη Βίβλος για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη» (Εισηγητής: ο κ. Ben BUTTERS) — CESE 1173/2003 (EE C 10, της 14.1.2004, σελ. 58).

⁽¹⁰⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα: «Πράσινη Βίβλος για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη» (Εισηγητής: ο κ. Ben BUTTERS) — CESE 1173/2003 (EE C 10, της 14.1.2004, σελ. 58).

⁽¹¹⁾ Final report of the Expert Group «Education for Entrepreneurship» — Making progress in promoting entrepreneurial attitudes and skills through Primary and Secondary education, που ολοκληρώθηκε το Φεβρουάριο 2004

⁽¹²⁾ Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 23/24 Μαρτίου 2006 — Συμπεράσματα της Προεδρίας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Η ακόλουθη τροπολογία έλαβε μεν άνω του 25 % των ψήφων, όμως απορρίφθηκε.

Κύρια σημεία της θέσης της ΕΟΚΕ, περίπτωση 14

Να τροποποιηθεί ως εξής:

~~δρομολόγηση ενός Ευρωπαϊκού έτους επιχειρηματικότητας κατόπιν πρότασης της Επιτροπής,~~

Αποτελέσματα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 48

Κατά: 62

Αποχές: 15

Σημείο 3.3.4

Να τροποποιηθεί ως εξής:

«Η επιχειρηματικότητα είναι σημαντική για το σύνολο της κοινωνίας. Προκειμένου να υπάρξει εντονότερη και καλύτερη συνειδητοποίηση της καλλιέργειας στην επιχειρηματική σκέψη καθώς και κατανόηση της σημασίας της επιχειρηματικότητας για τη συνολική ανάπτυξη μιας χώρας, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να θεσπίσει τα κατάλληλα μέτρα προτείνοντας να κηρυχθεί το 2009, Ευρωπαϊκό έτος για την επιχειρηματικότητα. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η ενδιάμεση αναθεώρηση διαφόρων σχετικών κοινοτικών προγραμμάτων θα πραγματοποιηθεί το 2010. Είναι απαραίτητο ώστε να διαμορφωθεί μια θετική στάση του κοινού έναντι της επιχειρηματικότητας. Το Έτος θα παράσχει την ευκαιρία και να προωθηθεί η παγίωση και η ενίσχυση των υφιστάμενων ανταλλαγών καλύτερων πρακτικών. Επίσης, το Ευρωπαϊκό έτος για την επιχειρηματικότητα μπορεί να συμβάλει στην παρουσίαση της Ευρώπης στους πολίτες της και στην προσέγγισή της με αυτούς.»

Αποτελέσματα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 60

Κατά: 73

Αποχές: 13